

Sektor:	5.50 MBU				
Anbefalingens betegnelse:	Sammenlægning af skolebusruter				
Økonomiske konsekvenser og personaleændringer 2012-2015					
(2012-priser i 1.000 kr.)					
Forslag		2012	2013	2014	2015
Sammenlægning af skolebusruter	Drift	-3.100	-3.100	-3.100	-3.100
Ekstra tilsyn	Drift	500	500	500	500
Nettoændring i driftsudgifter		-2.600	-2.600	-2.600	-2.600
Personaleændringer		1	1	1	1
Beskrivelse af hvad der anbefales herunder beskrivelse af ændringer af målopfyldelse:					
<p>Skolebusserne, der kører til skolerne primært som følge af farlig skolevej i de tyndt befolkede dele af Aarhus Kommune, kører typisk flere gange om eftermiddagen og - i mindre omfang - om morgenen på hver rute, da eleverne har fri fra skole og møder på forskellige tidspunkter. Ved at lave færre afgang, hvor flere elever køres sammen, vil den samlede udgift til kørslen falde tilsvarende.</p> <p>Det vurderes at være muligt at sammenlægge 123 afgang om ugen fordelt på i alt 13 skoler. Besparselsen ved dette svarer til 3,1 mio. kr. pr. skoleår, idet der er taget højde for, at der på de enkelte afgang skal være større kapacitet.</p> <p>Der er to juridiske hensyn, der skal tages højde for ved en sådan omlægning. For det første må elevernes <u>ventetid</u> i forbindelse med kørslen maksimalt være 60 minutter før og 60 minutter efter skoletid. Denne maksimale ventetid er overholdt ved den foreslåede sammenlægning af afgang.</p> <p>For det andet skal der føres <u>tilsyn</u> med eleverne i ventetiden. Tilsynet skal udføres på samme måde som i den almindelige skoletid. Det betyder, at tilsynsforpligtelsen varetages af den enkelte skole, og at forpligtelsen afhænger af en vurdering af de konkrete forhold, dvs. bl.a. elevernes alder og antal. En lærer, pædagog eller en anden ansvarlig voksen vurderes at kunne udøve tilsyn med op til 30 børn under almindelige forhold. Det vurderes, at tilsynsforpligtelsen er opfyldt, hvis eleverne har adgang til en voksen. Dvs. den voksne kan også have andre forpligtelser samtidig f.eks. som pædagog i SFO</p>					

eller som skolebibliotekar.

Tilsynsforpligtelsen kan på denne baggrund eksempelvis varetages ved at mindre elever bruger ventetiden i skolens SFO. Ældre elever kan bruge ventetiden i skolens bibliotek/ Pædagogiske Center, hvis der er en voksen til stede. Hvis der i forvejen er pædagogisk personale til stede, vil sådanne løsninger som udgangspunkt ikke medføre merudgifter til tilsynet.

Når to busafgange skal lægges sammen om eftermiddagen, kan det kun ske ved, at den tidlige afgang aflyses, og at børnene herfra kører med på den senere afgang. Der forventes alt andet lige at være flere yngre end ældre elever på de tidlige afgange. Derfor forventes det, at en overvægt af de elever, der skal føres tilsyn med, er yngre elever, der kan føres tilsyn med i SFO'en.

For at give mulighed for lokalt at tænke andre løsninger end SFO'en til de ældre børn i forhold til varetagelse af tilsynet foreslås det at give en kompensation på i alt 0,5 mio. kr. Disse midler kan anvendes f.eks. til øget bemanning i biblioteket, en lektiecafé eller andre steder efter lokal prioritering

Budget for området: 35,4 mio. kr. (det samlede budget for den styrbare skolebuskørsel)

Besparelse i %: 7,3 %

Procentvis ændring af enhedspris: Området er ikke omfattet af en budgetmodel.

Sektor:	5.50 Børn og Unge				
Anbefalingens betegnelse:	Indførelse af Open Source Kontorpakke på det pædagogiske netværk				
Økonomiske konsekvenser og personaleændringer 2012-2015					
(2012-priser i 1.000 kr.)					
Forslag		2012	2013	2014	2015
Indførelse af Open Source kontorpakke på det pædagogiske netværk	Drift	-3.317	-3.817	-3.817	-3.817
Nettoændring i driftsudgifter		-3.317	-3.817	-3.817	-3.817
Personaleændringer		0	0	0	0
Beskrivelse af hvad der anbefales herunder beskrivelse af ændringer af målopfyldelse:					
<p>Det foreslås, at Børn og Unge udskifter den nuværende kontorpakke (Microsoft Office 2010) på det pædagogiske netværk (skoler) med et Open Source produkt. Besparelsen fremkommer ved, at udgiften til licenser til Microsoft bortfalder.</p> <p>Flere kommuner og regioner i landet har - eller er i overvejelser omkring et skifte fra Microsoft - og de hidtidige erfaringer fra bl.a. kommunerne Tønder, Lyngby-Taarbæk og Syddjurs viser, at det er muligt at give elever og lærere et dueligt alternativt til den mere udbredte Microsoft Office kontorpakke.</p> <p>Det er dog klart, at et skifte i en overgangsfase vil betyde, at elever og lærere skal vænne sig til et nyt program. Denne tilvænnning vedrører hovedsageligt brugergrænsefladen og ikke funktionaliteten i programmerne.</p> <p>For så vidt angår udveksling af filer mellem Open Source programmer og MS Office, findes der til disse kontorpakker "plugins", der muliggør, at begge kontorpakker kan håndtere de respektive filformater. Erfaringerne fra bl.a. kommunerne Tønder og Lyngby-Taarbæk tilsiger dog, at man fra begyndelsen af lægger sig fast på at anvende dokumentstandarderne odf-formatet mellem elever og lærere, og PDF mellem lærere og forældre.</p> <p>Børn og Unge vil - hvis forslaget vedtages - lave en konkret implementerings-</p>					

plan, hvor udrulningen vil ske ensartet på samtlige skoler, og som vil skulle koordineres igennem skoleledelserne og deres IT-vejledere. Det er erfaringen fra førnævnte kommuner, at det er meget vigtigt, at skoleledelserne lokalt tager ejerskab til projektet.

Skolernes IT-landskab ændres markant i disse år og i takt med, at eleverne møder op med (eller af skolerne får udleveret) Mac-, Linux- og Windows computere samt iPads og smartphones (baseret på iOS og Android-styresystemer), står alle skoler over for den udfordring at skulle kunne betjene alle disse forskellige platforme. Den Open Source kontorpakke, som tænkes indført som erstatning for MS Office – LibreOffice - fås til alle disse platforme. Samtidigt er LibreOffice gratis tilgængeligt for alle såvel lærere, elever og forældre.

Samlet set udgør licensudgiften i dag 4,0 mio. kr.

I forbindelse med skiftet vil der være nogle engangsomkostninger samt en vurderet mindre varig omkostning forbundet med opsætning af ny kontorpakke, herunder

- Implementering på alle skoler.
- Kommunikation, uddannelse mv.
- Udvikling af integrationer. Forventeligt 100.000 kr. årligt
- MSO-licenser til IT-rygsække: Bibeholdelse en mindre beholdning af Microsoft Office licenser til fx IT-rygsække. Formentligt vil max 500 Microsoft Office licenser være tilstrækkeligt, hvilket udgør en udgift på ca. kr. 83.000.

Samlet vurderes det, at disse udgifter udgør 500.000 kr. som en engangsudgift det første år, og ca. 183.000 kr. som en årlig udgift de efterfølgende år. Dermed vil besparelsen i det første år andrage 3,3 mio. kr. og i de efterfølgende år andrage 3,8 mio. kr.

I 2010 blev licenserne udmøntet til skolerne via budgetmodellen, hvorefter skolerne betaler IT-afdelingen i Børn og Unge via intern afregningsmodel på IT-området. Besparelsen vil dermed blive udmøntet i skolernes budgetter, dog således at deres efterfølgende afregning til IT-afdelingen i Børn og Unge reduceres tilsvarende, idet de ikke længere afholder licensudgiften.

Skiftet til en OpenSource kontorpakke vil kunne gennemføres med fuld effekt fra og med sommeren 2012, idet licensbetalingen forfalder samlet på dette tidspunkt for perioden 2012/2013.

Som alternativ kan besparelsen opnås ved, at Børn og Unge søger at tilvejebringe en løsning, der, med udgangspunkt i de eksisterende programløsninger, vil give en tilsvarende besparelse på kontorpakken mv. på

det pædagogiske netværk på skolerne.

Budget for området: 1.744 mio. kr. for hele skoleområdet

Besparelse i %: 0,22 %

Procentvis ændring af enhedspris: Samlet konsekvens af forlagene på folkeskoleområdet er en ændring på 3,2 % i enhedspriserne i budgetmodellerne.

Sektor:	5.50 MBU				
Anbefalingens betegnelse:	Forøgelse af undervisningsandelen kombineret med strukturændringer				
Økonomiske konsekvenser og personaleændringer 2012-2015					
(2012-priser i 1.000 kr.)					
Forslag		2012	2013	2014	2015
Besparelse brutto	Drift/adm.	-10.455	-35.513	-50.136	-50.136
Nettoændring i driftsudgifter		-10.455	35.513	50.136	50.136
Personaleændringer*		-22	-75	-106	-106
*) Personaleændringerne er en teknisk beregning der mindskes i det omfang besparelserne findes via strukturændringer					
Beskrivelse af hvad der anbefales herunder beskrivelse af ændringer af målopfyldelse:					
<p>En meget væsentlig del af skolernes budget er bundet via den eksisterende arbejdstidsaftale om undervisning (aftalen udløber juli 2013) samt den eksisterende skolestruktur. Hertil kommer at skolerne ud over besparelsen vedtaget tidligere på året er inde i en nedjusteringsperiode efter nogle år, hvor der er brugt overskud.</p> <p>Forslaget indebærer derfor en indfasning, hvor den fulde effekt først opnås i august 2013. Forslaget indfases med halv effekt i august 2012 via øget undervisningsandel inden for den eksisterende aftale og med fuld effekt fra 2013 via en kombination af forøget undervisningsandel ved ny aftaleindgåelse kombineret med mindreudgifter som følge af strukturændringer.</p> <p>Finansieringen sker dels ved, at folkeskoleområdet tildeles hovedparten af det mindre sparekrav, der er på Børn og Unges område i 2012 i forhold til efterfølgende år samt, at der udlånes 25 mio. kr. af Børn og Unges overskud. Finansieringen heraf sker hovedsagelig via merbesparelser på administrative støttesystemer samt tilskud til privatskolerne.</p> <p>Udgiften til undervisning er den primære styrbare udgift på folkeskoleområdet. Et væsentligt håndtag til at reducere denne udgift er at øge undervisningsandelen pr. lærer.</p> <p>Besparelsen på 10,5 mio. kr. i 2012 svarer til en besparelse på 25,1 mio. kr. på helårsbasis (fra august 2012). Det svarer til en forøgelse for hver lærer med godt 16 undervisningstimer om året, svarende til en halv lektion yderligere om ugen, hvorved undervisningsandelen stiger med 0,8 procentpoint.</p>					

En besparelse på 50,1 mio. kr. på helårsbasis fra august 2013 svarer alt andet lige til, at hver lærer skal undervise 33 timer yderligere om året svarende til godt en lektion om ugen. Dette svarer til en forøgelse af undervisningsandelen med 1,7 procentpoint.

Udgiften til folkeskoleområdet vil også kunne reduceres ved strukturændringer, der indebærer en reduktion af administration, ledelse og bygningsdrift samt ved, at den enkelte lærer underviser flere børn. Dette er primært muligt ved at tilpasse på skolestrukturen, hvor (mindre) skoler sammenlægges/nedlægges, så det gennemsnitlige antal elever i hver klasse fastholdes og/eller gøres større end den nuværende klassekvotient på 21,8 (skoleår 2010/2011). Med henblik på at minimere besparelserne på de direkte undervisningsrelaterede udgifter foreslås det således, at der indledes nærmere undersøgelser af, hvorledes skolestrukturen om muligt kan forbedres yderligere.

Forøgelse af undervisningsandelen

Baggrund

Byrådet anmodede i budgetforliget vedrørende budget 2011-2014 Børn og Unge om at komme med forslag til en forøgelse af undervisningstimetallet for folkeskolelærerne, jf. nedenstående uddrag af budgetforliget:

”Forligspartierne ønsker at fastholde den positive udvikling på folkeskoleområdet i retning af afbureaukratisering, kvalitet i ledelse og et professionelt råderum for lærerne. Samtidig ser forligspartierne gerne en forøgelse af undervisningstimetallet for folkeskolelærerne i Århus Kommune. Med henblik på at dette kan indgå i realiseringen af de kommende budgetreduktioner anmodes forvaltningen - efter drøftelse med de relevante organisationer - at komme med forslag til realiseringen heraf. Byrådet lægger afgørende vægt på, at der fremover fortsat er fokus herpå og ønsker i forbindelse med kvalitetsrapporterne at få forelagt status for udviklingen for den enkelte skole samt for hele kommunen”.

En forøgelse af undervisningsandelen blev også anvist som et håndtag til implementering af besparelserne i B2011. I forbindelse med forhandlingerne om ny arbejdstidsaftale pr. 1. august 2011 har Børn og Unge og Århus Lærerforening aftalt en særlig faktor for planlagte vikartimer. Ved anvendelse af den særlige faktor for planlagte vikartimer øges undervisningsandelen.

Det betyder, at skolerne allerede kan have øget undervisningsandelen og reduceret i ”Andre Opgaver” i forhold til de senest kendte indberetninger. Alt andet lige vurderes en forøgelse af undervisningstiden stadig at være mulig inden for den eksisterende aftale. I forbindelse med ny aftaleindgåelse fra skoleåret 2013/14 vil Børn og Unge forhandle med henblik på at opnå en fremtidig højere undervisningsandel.

Forøgelse af undervisningsandel pr. lærer

Den nuværende arbejdstidsaftale indgået mellem Børn og Unge og Århus Lærerforening er gældende i perioden 1. august 2011 til 31. juli 2013. Aftalen er uopsigelig i perioden, men kan ændres efter enighed mellem parterne.

Undervisningstimetallet kan i mindre omfang forøges inden for den nuværende arbejdstidsaftale.

Det centrale i arbejdstidsaftalen er de 3 forskellige "kar", som en lærers aktiviteter kategoriseres i:

- Undervisningsopgaven (UV)
- Opgaver i tilknytning til undervisningen (OTU)
- Andre opgaver (AO)

Undervisningsandelen er andelen af undervisningstimer i forhold til det samlede antal timer eller $UV / (UV+OTU+AO)$.

Undervisningsandelen øges således som en konsekvens af et øget antal undervisningstimer.

Omregningsfaktoren fastsætter antallet af OTU-timer på baggrund af UV-timetallet. Omregningsfaktoren er beregnet i forbindelse med overgangen fra den tidligere til den nuværende arbejdstidsaftale, og faktoren er dermed en del af aftalegrundlaget i arbejdstidsaftalen.

Omregningsfaktoren blev fastlagt ved at tage de planlagte aktiviteter for et skoleår og kategorisere disse aktiviteter i den centrale arbejdstidsaftales opdeling af lærernes arbejdstid. I Aarhus Kommune er omregningsfaktoren 1,23, det vil sige at 1 times undervisning udløser 1,23 time til Opgaver i Tilknytning til Undervisningen. Forholdet mellem UV og OTU er reguleret i arbejdstidsaftalen.

Det er derfor vigtigt, at der fortsat er fokus på de aktiviteter, som er indeholdt og afregnet i faktoren, ikke decentralt tildeles timer under Andre Opgaver, og at en eventuel timerest i forbindelse med skoleårets planlægning placeres som Undervisning og Opgaver i Tilknytning til Undervisningen, f.eks. som planlagte vikartimer.

Inden for den aktuelle arbejdstidsaftale kan undervisningsandelen herudover øges ved at reducere antallet af timer i AO, og konvertere disse timer til henholdsvis UV og OTU-tid.

Aktuelt er der ingen indberettede oplysninger vedrørende den planlagte timefordeling, herunder lærernes undervisningstimal og -andel i skoleåret

2011/12. Derfor tager de efterfølgende beregninger udgangspunkt i planlagte ressourcer for skoleåret 2010/11. Statistik for skoleåret 2011/12 foreligger, når skolerne har indberettet resourcegrundlaget til UNI-C den 8. oktober 2011. Ressourceindberetningen af planlagt tid for skoleåret 2010/11 opgør 2.148 fuldtidslærerstillinger med en gennemsnitlig planlagt undervisningsandel på 32,9 % (inkl. Center 10).

For skoleåret 2010/11 var de gennemsnitlige ressourcetal på normalskolerne i Aarhus Kommune følgende:

	Antal UV-timer total	Antal lærere	UV-andel*
Skoleåret 2010/11	1.360.012	2.148	32,9 %

*) Undervisningsandelen er opgjort på baggrund af 1924 årlige timer

Ifølge rapport fra UNI-C er den gennemsnitlige undervisningsandel 33,5 % i skoleåret 2009/10 for folkeskolerne i de 63 kommuner, som benytter arbejdstidsaftale 2008. Der findes ikke tilsvarende opgørelse af landsgennemsnittet for skoleåret 2010/11. Undervisningsandelen på normalskolerne i Aarhus Kommune var 32,9 % i skoleåret 2009/10.

For skoleåret 2010/11 var den gennemsnitlige lærers timer på normalskolerne i Aarhus Kommune fordelt således:

	UV-timer	OTU	AO	Nettotimetotal årligt
Skoleåret 2010/11	633	778	268	1679,8*

*) Den resterende arbejdstid op til 1924 årlige timer udgøres af 6 ferieuger/feriefridage samt søgnehellidage

I det følgende skitseres effekten af en årlig besparelse ved at øge undervisningsandelen. Det forudsættes her, at det samlede antal undervisningstimer som gives til eleverne er uændrede.

Årlig besparelse på 25,1 mio. kr. fra skoleåret 2012/13

En årlig besparelse på 25,1 mio. kr. svarer til en samlet reduktion på 53 fuldtidsstillinger, idet den gennemsnitlige bruttoløn for lærere er kr. 474.232¹

¹ Beløbet er 2012 pl.

På den baggrund vil tallene for skoleåret 2012/13 være følgende:

	Antal UV-timer total	Antal lærere	UV-andel
Skoleåret 2012/13	1.360.012	2.095	33,7 %

For skoleåret 2012/13 vil den gennemsnitlige lærers timer være fordelt således:

	UV-timer	OTU	AO	Nettotimetal årligt
Skoleåret 2010/11	649	798 ²	232	1679,8

Et uændret undervisningstimetal for eleverne vil således med en reduktion i antallet af lærere på 53 årlige stillinger medføre, at undervisningsandelen ændres fra 32,9 % til 33,7 %. For den gennemsnitlige lærer kan dette ske ved en ledelsesmæssig omprioritering af opgaverne, således at den gennemsnitlige fuldtidsansatte lærer fra skoleåret 2012/13 har afsat 232 timer årligt under Andre Opgaver. Dette svarer til en reduktion i Andre Opgaver på 36 timer årligt.

Årlig besparelse på 50,1 mio. kr. fra skoleåret 2013/14

En årlig besparelse på 50,1 mio. kr. svarer til en samlet reduktion på 106 fuldtidsstillinger.

Hvis den årlige besparelse på 50,1 mio. kr. skal nås ved at reducere i timerne under Andre Opgaver.

På den baggrund vil tallene for skoleåret 2013/14 være følgende:

	Antal UV-timer total	Antal lærere	UV-andel
Skoleåret 2012/13	1.360.012	2.042	34,6 %

For skoleåret 2013/14 vil den gennemsnitlige lærers timer være fordelt således:

	UV-timer	OTU	AO	Nettotimetal årligt
Skoleåret 2010/11	666	819	195	1679,8

² Antallet af OTU-timer stiger som en konsekvens af stigningen i antallet af UV-timer, forholdet reguleres af omregningsfaktoren.

Et uændret undervisningstimetal for eleverne vil således med en reduktion i antallet af lærere på 106 årlige stillinger medføre, at undervisningsandelen ændres fra det nye niveau på 33,7 % til 34,6 %. Dette svarer til en reduktion i Andre Opgaver på yderligere 37 timer årligt.

Den aktuelle arbejdstidsaftale udløber 31. juli 2013. Som nævnt tidligere er den gældende kategorisering af opgaverne baseret på daværende opgaver. I forbindelse med forhandling med Århus Lærerforening om en ny arbejdstidsaftale fra 1. august 2013 vil det bl.a. blive vurderet, hvilke opgaver der skal løses fremover. Det kan bidrage til, at der kan opnås en højere undervisningsandel, hvilket vil være en målsætning for Børn og Unge ved forhandlingerne i 2013.

Inden for arbejdstidsaftale 2008 kan undervisningsandelen øges ved:

- i. En generel reduktion i omregningsfaktoren, som er forholdet mellem undervisningstimer og timer til Opgaver i Tilknytning til Undervisningen.
- ii. En særlig (lavere) omregningsfaktor for specifikke undervisningstimer. Fra 1. august 2011 er der aftalt en særlig faktor for planlagte vikartimer.
- iii. En kombination heraf

Det understreges, at en sådan aftale kræver enighed mellem parterne om et nyt aftalegrundlag.

Hvis parterne ikke bliver enige om en ny arbejdstidsaftale, vil der som et alternativ kunne indgås en KTO-aftale, hvor parterne laver en decentral aftale om lærernes arbejdstilrettelæggelse. KTO-rammeaftalen giver de lokale parter mulighed for at indgå aftale med udgangspunkt i den samlede arbejdstid på 1924 årlige timer. I forhandlingerne vil der kunne indgå en drøftelse om ændret arbejdstilrettelæggelse, således at en større andel af lærernes arbejdstid kan foregå på skolerne.

Hvis parterne ikke kan blive enige om hverken en arbejdstidsaftale eller en KTO-aftale, gælder bestemmelserne i arbejdstidsaftale 2005. Parterne vil inden for arbejdstidsaftale 2005 kunne aftale, at skoletiden fastlægges som en helhedsaftale, således at hele eller del af skoletiden indgår i en samlet aftale. Aftalen kan omfatte kommuneakkorder, skoleakkorder, timerammer, undervisningsopgaver og andre ledelsesbeslutede opgaver herunder tilstedeværelse. Hvis parterne ikke bliver enige om en helhedsaftale, gælder bestemmelserne om mødeplaner, hvor lederen fastsætter mødeplaner for den enkelte lærer. Det vil også inden for arbejdstidsaftalen 2005 være muligt at øge undervisningsandelen.

Frihedsgrader inden for Andre Opgaver

Timerne i AO fastsættes på 3 niveauer:

1. Centralt i overenskomsten, eksempelvis klasselærerfunktion og aldersreduktion.
2. Kommunale akkorder, eksempelvis tillidsrepræsentant (TR), tillidsrepræsentant-suppleant (TR-S) og arbejdsmiljørepræsentant (AMR), lejrskoler og prøveafvikling.
3. Decentrale aftaler, hvor skoleleder og TR drøfter opgaven og lokalt aftaler timer hertil.

Det er ikke lokalt muligt at ændre på timerne under punkt 1.

De kommunale akkorder, under punkt 2, kan kun ændres i enighed med Århus Lærerforening. Dog kan antallet af timer til lejrskoler ændres, idet skolerne kan prioritere at gennemføre færre lejrskoler.

På baggrund af udtræk fra Matrix vurderes det, at timerne, der knytter sig til decentrale aftaler, punkt 3, udgør ca. halvdelen af de samlede timer under Andre Opgaver. Dette svarer til ca. 135 timer i gennemsnit for en fuldtidsansat lærer. Det bemærkes, at der er en vis usikkerhed forbundet med datagrundlaget, idet brugen af arbejdstidskontering i skoleåret 2010/11 ikke var fuldt harmoniseret.

En besparelse på hhv. 25,1 mio. kr. og 50,1 mio. kr. ved en forøgelse i undervisningsandelen vil således inden for nuværende aftale skulle ske ved en reduktion af hhv. 36 og yderligere 37 timer under Andre Opgaver, hvilket samlet set vil svare til ca. halvdelen af de lokalt aftalte timer under Andre Opgaver.

Følgende er eksempler på aktiviteter, der kategoriseres som decentrale andre opgaver:

- Efter/ videreuddannelse
- Møder på og uden for skolen, herunder medarbejderudviklingssamtale, pædagogisk rådsmøde og pædagogiske dage
- Pædagogisk- administrative opgaver, som for eksempel skemalægning, vikartilknytning, planlægning af emneuger
- Skolebibliotek
- Vejledningsopgaver
- Tilsyn

Som en del af de timer, der er under decentrale Andre Opgaver er også aktiviteter, som er iværksat centralt fra Børn og Unge, eksempelvis:

- Læsevejledere
- Inklusionsprojektet

Efter-/videreuddannelse på elevfrie tidspunkter

Udover en forøgelse af undervisningstimetallet kan der opnås en besparelse på skoleområdet ved at gennemføre efter-/videreuddannelse på elevfrie tidspunkter. Besparelsen ligger i et forventet mindreforbrug af vikarer i forbindelse med efter-/videreuddannelse. Læreren får tildelt et uændret antal timer til efter-/videreuddannelse under Andre Opgaver. Efter-/videreuddannelse som iværksættes af forvaltningen tilstræbes tilrettelagt fremadrettet på elevfrie tidspunkter, enten på elevfrie dage eller efter undervisningens afslutning på skoledage. Der opfordres til, at efter-/videreuddannelse, som aftales lokalt på skolerne, også gennemføres på elevfrie tidspunkter. Hvorvidt sidstnævnte er muligt afhænger af uddannelsesudbyder og uddannelsens omfang. Københavns Kommune arbejder med 1 uges efteruddannelse i skolernes ferie.

Ændringer i skolestrukturen

En reduktion af besparelsen på de direkte undervisningsrelaterede udgifter kan for eksempel ske ved at der reduceres i udgifter til ledelse administration og bygninger. Dette kan ske ved strukturændringer bl.a. ved lukning eller sammenlægning af skoler. Dette vil endvidere indebære, at det bliver muligt at fastholde og evt. forøge klassekvotienten.

Ifølge elevtalsopgørelsen 5. september 2010 var den gennemsnitlige klassekvotient i 1.278 såkaldte normalklasser i skoleåret 2010/2011 på 21,8 elever pr. klasse. Der er spredning i klassekvotienterne, som spænder fra 15,7 til 23,4, hvis der ses bort fra Center 10, hvor klassekvotienten er højere.

Elevtallet har i de seneste år generelt været faldende, og frem til 2015 forventes elevtallet fortsat at falde med godt 400 børn, uden at klasseantallet falder tilsvarende. I 2015 forventes den gennemsnitlige klassekvotient at være faldet til ca. 21,4 elever pr. klasse.

Kapaciteten på skoleområdet

Kapacitetssituationen på kommuneskolerne i Aarhus Kommune er kendetegnet ved store lokale forskelle. Nogle steder er der et større overskud af lokaler, mens der modsat er skoler, der har lokaleunderskud.

Da elevtallet på nogle skoler er stigende på grund af boligudbygning, det frie skolevalg, den eksisterende søskendefordel mv., bliver den afledte konsekvens et større fald i elevtallet på andre skoler, når det samlede elevtal falder. (Dette viser sig også ved at skolerne tildeles garantiressourcer, der tages ud af det samlede budget for at sikre, at der kan opretholdes et minimumstimetal. I skoleåret 2010/2011 gælder det for 8 skoler og en samlet udgift på 5,2 mio. kr. Med faldende elevtal vil denne udgift alt andet lige stige i de kommende år).

Der vil stadig være behov for udbygninger på en række skoler. Men de steder, hvor der i dag er flere skoler i nærheden af hinanden, og hvor en eller flere skoler har ledig kapacitet, vil en reduktion i antallet af skoler kunne give en bedre kapacitetsudnyttelse. Det skal i den forbindelse bemærkes, at fritidslivet

vil kunne blive berørt af ændringer på skoleområdet, da skolerne i vid udstrækning anvendes til undervisning mv. efter skoletid.

Skolenedlæggelser kræver ifølge lovgivningen en ændring i skoledistrikterne, da alle børn skal have tilknytning til en distriktsskole.

Lukkes en eller flere skoler, vil der kunne opnås en besparelse på ledelse og administration på ca. 2,2 mio. kr. (inkl. ledelse på SFO). Hertil kommer driftsbesparelser på bygningsdrift på ca. 3,1 mio. kr., så der kan opnås en samlet besparelse på omkring 5,3 mio. kr. pr. skole.

Afhængig af hvorledes elevfordelingen på nye skoledistrikter foretages, vil det kunne blive aktuelt med mindre udbygninger på de skoler, som skal modtage børn i form af flere lokaler eller ombygning af lokaler til SFO. Denne vil i givet fald kunne finansieres via provenu ved salg af den overskydende skolebygning. En forøgelse af antallet af lokaler og en bedre udnyttelse af de eksisterende lokaler på den modtagne skole vil reducere i besparelse på bygningsdriften. Erfaringerne fra tidligere skolelukninger viser et samlet provenu på 3 – 4 mio. kr. pr. skole.

En anden mulighed er at sammenlægge skoler. Med den eksisterende lovgivning vil det være muligt at samle f.eks. 2 skoler og opretter en ny, hvor den nye skole driver undervisning to steder på hver sin matrikel i et nyt samlet skoledistrikt. Dette forslag vil kræve, at den samme procedure følges som ved skolelukninger. Der vil være en besparelse i ledelsesopgaven, men den vil ikke være helt så stor, som ved skolelukninger, da der vil skulle være en form for ledelse på alle undervisningssteder, og der vil ikke være mindreudgifter til bygningsdrift.

En lukning eller sammenlægning af skoler medfører alt andet lige mulighed for at foretage klassesannelser, så klassekvotienten fastholdes og forøges. Hver gang der oprettes en klasse mindre eller nedlægges en klasse, vil der opnås mindreudgifter på ca. 1,1 lærerstilling eller ca. 0,5 mio. kr. Et fald i klassekvotienten på 0,1 svarer til ca. 6 klasser. Med andre ord når den gennemsnitlige klassekvotient øges med 0,1 frigives der ressourcer svarende til 6 klasser eller ca. 3 mio. kr.

Ændring af skoledistrikter vil kunne give en besparelse i de situationer, hvor den skole, der afgiver elever, kan undlade at oprette en klasse samtidig med, at den skole, der modtager en klasse ikke behøver at oprette en ekstra klasse.

Proces for ændring af skolestrukturen

Der findes særlige høringsregler omkring skolelukninger. Efter Byrådet har besluttet en lukning af skoler kræver lovgivningen en efterfølgende høring på 8 uger, samtidig med at den endelige beslutning skal være truffet inden 1. marts.

Beslattes det at lukke et antal navngivne skoler i oktober 2011, skal der i henhold til lovgivningen efterfølgende ske en høring på skolerne (8 uger), hvorefter skolelukningerne skal færdigbehandles i Byrådet inden 1. marts 2012, hvis en skolelukning skal have effekt fra skoleåret 2012/13. I modsat fald kan skolelukningerne først ske i skoleåret 2013/2014.

Ved en skolenedlæggelse kan den nedlagte skole sælges eller udlejes. Ser man bort fra de allermindste skoler, har skolebygningerne inkl. grundværdi typisk en ejendomsvurdering på omkring 50 mio. kr. og opefter afhængig af skolestørrelse og beliggenhed

Skoledistriktsændringer skal sendes i høring hos de berørte skoler og kan i henhold til de gældende bemyndigelser godkendes af Børn og Unge, hvis der er enighed mellem de berørte skoler. Ved uenighed mellem skolebestyrelserne skal spørgsmålet forelægges Byrådet.

Analyse af skolestrukturen

På baggrund af ovenstående forhold foreslås det, at der i efteråret 2011 og primo 2012 gennemføres en analyse af skolestrukturen i kommunen. Analysen forventes færdiggjort forud for anlægskonferencen i foråret 2012, så der kan ske drøftelse og inddragelse af de berørte parter med henblik på at foretage ændringer fra skoleåret 2013/2014.

Det forventes, at der i 2030 er ca. 370.000 indbyggere i Aarhus Kommune. Den store befolkningsudvikling vil som bl.a. følge af boligudbygningen medføre store forskydninger i elevtallet mellem skoledistrikterne. Under hensyntagen til elevudviklingen skal analysen fokusere på konsekvenserne pædagogisk og økonomisk ved at:

- Foretage reduktion i antallet af skoler med 2-4 skoler
- Foretage sammenlægning af skoler så der er flere undervisningssteder i samme skoledistrikt.
- Foretage ændringer i skoledistriktet med henblik på at få en bedre udnyttelse af kapaciteten.

Ved hjælp af de nævnte værktøjer forventes bl.a., at klassekvotienten kan fastholdes eller evt. forhøjes med dertil hørende besparelser.

Driftsmæssigt forventes ovenstående at kunne give driftsbesparelse på ledelse og bygninger på 10-15 mio. kr. Dertil kommer en eventuel lokal besparelse ved en reduktion i antallet klasser grundet en højere klassekvotient. Hvis forslaget medfører, at klassekvotienten fastholdes på 21,8 elever pr. klasse kan fastholdes fremover, forventes ovenstående at kunne medføre et fald i antallet af klasser på 23-24 klasser, hvilket vil medføre en besparelse på ca. 11-12 mio. kr. når

indfasningen af en strukturændring er sket.

Anlægsudgifterne vil afhænge af, hvilke konkrete løsninger, der vælges, men forventes modsvaret af provenu i forbindelse med salg af nedlagte skoler. Der vil dog være en tidsforskydning mellem anlægsudgifter og salgsindtægter.

Budget for området: 1.736 mio. kr.

Besparelse i %: 2,9 %

Procentvis ændring af enhedspris: 2,9 %

Sektor:	5.50 Børn og Unge				
Anbefalingens betegnelse:	Reduktion af støttetildeling til børn i privatskolers SFO				
Økonomiske konsekvenser og personaleændringer 2012-2015					
(2012 priser i 1.000 kr.)					
Forslag		2012	2013	2014	2015
Reduktion af støttetildeling til børn til privatskolers SFO	Drift	-1.100	-1.100	-1.100	-1.100
Nettoændring i driftsudgifter		-1.100	-1.100	-1.100	-1.100
Personaleændringer		0	0	0	0
Beskrivelse af hvad der anbefales herunder beskrivelse af ændringer af målopfyldelse:					
<p>Privatskoler modtager et årligt tilskud fra staten til driften af SFO'er baseret på antallet af indskrevne børn. Tilskuddet er fastsat af Folketinget og vedtages årligt som en del af finansloven.</p> <p>Bopælskommunerne betaler et bidrag til staten, som svarer til dette tilskud. Kommunerne har herudover ingen forpligtelse til at støtte SFO-erne i privatskoler, men kan vælge at gøre det. Privatskolerne fastsætter selv forældrebetalingen og eksempelvis antallet af åbningstimer.</p> <p>I Aarhus Kommune tildeles privatskolernes SFO'er, ud over bidraget til staten et tilskud til 4 classes børnene samt særskilt støtte til at varetage opgaver omkring børn med handicap.</p> <p>Efter omlægningen af budgetmodellen på handicapområdet, vedtaget af byrådet den 25. maj 2011, tildeles denne støtte på to forskellige måder.</p> <p>Børn med vidtgående handicap tildeles støtte ved en central visitation. Det gælder både for kommunale og private tilbud. Der er tale om ressourcetildeling baseret på en vurdering af det enkelte barn, under hensyn til den konkrete kontekst barnet indgår i. Det drejer sig samlet om en tildeling på ca. 3,0 mio. kr. årligt. Der vil fortsat blive tildelt ressourcer til denne gruppe af børn ved en central visitation.</p> <p>Til gruppen af børn med mindre vidtgående handicap fordeles ressourcerne</p>					

efter objektive kriterier, og er altså ikke knyttet til en vurdering af de enkelte børn. Det gælder både for de kommunale tilbuds vedkommende og for de private³.

Som beskrevet er kommunen ikke forpligtet til at yde støtte i til SFO-erne ud over det kommunale bidrag, der betales til staten, der er baseret på indskrevne i tilbuddene.

Privatskolers SFO i Aarhus Kommune har i gennemsnit åbent, hvad der svarer til ca. 70 % af åbningstiden i en kommunal SFO. Det forslås på den baggrund, at der fremover reduceres med knap 30 % af den støtte der fremover gives efter objektive kriterier til børn med mindre vidtgående handicap

Det kan endvidere nævnes, at forældrebetalingen fastsættes på den enkelte privatskole, samt taksterne for en SFO plads på de private skoler i Aarhus er lavere end taksten for en plads i en kommunal SFO.

Støtte til børn med vidtgående handicap, der benytter de private skolers SFO vil fortsat være en del af den nye handicapmodel med dertil hørende støttemuligheder og berøres ikke af dette forslag. Et af kriterierne for støtteudmåling er en samlet vurdering af støttebehovet i den kontekst barnet befinder sig i herunder åbningstid, andre elever med støtte etc.

Budget for området: 6,8 mio. kr.

Besparelse i %: 16 % af hele beløbet og 29 % af de 3,8 mio. kr. der tildeles efter objektive kriterier.

Procentvis ændring af enhedspris: Området er ikke omfattet af en budgetmodel.

³ Den endelig fordelingsmodel, for den pulje der er afsat til området, er ikke fastlagt for privatskolernes vedkommende. Det skyldes at skolerne i forbindelse med den høringsrunde der er afsluttet 26. august, har foreslået en anden fordelingsmodel, end den Aarhus Kommune i udgangspunktet havde valgt.

Sektor:	5.50 Børn og Unge				
Anbefalingens betegnelse:	Tilpasning i SFO som følge af flere timer i folkeskolen mv.				
Økonomiske konsekvenser og personaleændringer 2012-2015					
(2012-priser i 1.000 kr.)					
Forslag		2012	2013	2014	2015
Budgetreduktion	Drift	-10.688	-10.688	-10.688	-10.688
Taksteffekt	Drift	5.194	5.194	5.194	5.194
Søskenderabat og fripladser	Drift	-2.197	-2.197	-2.197	-2.197
Nettoændring i driftsudgifter		-7.691	-7.691	-7.691	-7.691
Personaleændringer		-31	-31	-31	-31
Beskrivelse af hvad der anbefales herunder beskrivelse af ændringer af målopfyldelse					
<p>Der foreslås en samlet reduktion på 7,7 mio. kr. Reduktionen skal bl.a. ses på baggrund af det øgede undervisningstimetal de senere år på de yngste klassetrin. Besparelsen skal desuden ses i lyset af besparelserne på SFO ved B2011 primært blev fundet ved besparelser på ledelse og administration.</p> <p>Som en konsekvens af forøgelsen af timetallet i undervisningen er det muligt at realisere besparelser på tildelingen til SFO. Forslaget bliver udmøntet som en reduktion i beløbet pr. barn. Besparelsen betyder, at det beløb. SFO'erne modtager i tildelingsmodellen pr. barn reduceres med 3,4 % for 0.-3. kl. og 4. kl.</p> <p>Gennem den seneste årrække er det lovmæssige timetal for de yngste klasser steget. Der er bl.a. sket en udvidelse af timetallet i dansk, matematik og historie blandt de yngste klasser. I alt er minimumstimetallet steget med 285 timer pr. år for 1.-3. kl. set samlet siden 2003. Med det stigende timetal er børnene alt andet lige mindre tid i SFO. Der er fra skole til skole en variation i forhold til, hvordan stigningen i minimumstimetallet har udmøntet sig i praksis på skolerne, hvis der ses på skolernes faktiske udvikling i timetallet fra 1.-3. kl. Beregningerne af den mulige besparelse i SFO er baseret på den faktiske udvikling i timetallet fra 2003/2004 til skoleåret 2010/2011. Besparelsen er brutto på 8,1 mio. kr. og netto på 5,9 mio. kr.</p>					

For at tilgodese den fælles pædagogiske opgave skal man lokalt løbende vurdere anvendelsen af skolens ressourcer, således at de bedst kommer det enkelte barn og grupper til gode. Dette gælder både i forhold til at bruge undervisningsressourcer i fritidsdelen og fritidsdelens ressourcer i undervisningstiden, jf. de byrådsbeslutede rammer for mål og indholdsbeskrivelse for SFO. Det vil løbende blive vurderet, om der er behov for ændringer i rammerne.

Budget for området: 219 mio. kr. mio. kr. netto (styrbare område ekskl. specialinstitutioner)

Besparelse i %: 3,5 % inkl. besparelse på det ikke styrbare område.

Procentvis ændring af enhedspris: Samlet konsekvens af forlagene på SFO delen af skoleområdet er en ændring på 3,2 pct i enhedspriserne i budgetmodellen.

Sektor:	5.50 Børn og Unge				
Anbefalingens betegnelse:	Tidligere start i børnehave samt reduktion i beløb pr. barn				
Økonomiske konsekvenser og personaleændringer 2012-2015					
(2012-priser i 1.000 kr.)					
Forslag		2012	2013	2014	2015
Tidligere start i børnehave (Bruttoudgifter)	Drift	-18.900	-19.100	-19.500	-19.900
Reduktion i beløb pr. barn (Bruttoudgifter)	Drift	-37.600	-38.200	-38.900	-39.800
Takstkonskvenser	Drift	14.100	14.300	14.500	14.900
Fripladstilskud	Drift	-2.800	-2.800	-2.800	-2.900
Søskenderabat	Drift	-0.800	-0.900	-0.900	-0.900
Nettoændring i driftsudgifter		-46.000	-46.700	-47.600	-48.600
Bygningsmæssige ændringer m.v. (KB-bevilling)		2.100	1.000	1.000	800
Personaleændringer		-151	-153	-156	-159
Beskrivelse af hvad der anbefales herunder beskrivelse af ændringer af målopfyldelse:					
<p>Forslaget består af en ændring i starttidspunktet i børnehaverne. Herudover indeholder forslaget en reduktion i det tildelte beløb pr. barn til institutionerne.</p> <p>Tidligere start i børnehave Forslaget medfører, at børn i Aarhus Kommune fremover starter i børnehave, når de fylder 2 år og 11 måneder. Det betyder konkret, at en plads i dagpleje eller i vuggestue (herunder også vuggestuebørn i de integrerede dagtilbudsafdelinger) fremover omfatter tiden fra barnet er omkring ½ år, og indtil barnet er 2 år og 11 måneder. En børnehaveplads (herunder også børnehavebørn i de integrerede dagtilbudsafdelinger) omfatter fremover tiden fra barnet er 2 år og 11 måneder, og indtil barnet starter i skole.</p> <p>Forslaget indebærer således, at alderssammensætningen ændres i både vuggestuer og børnehaver uden compensation, hvilket indebærer en servicenedgang med udgangspunkt i et relativt højt serviceniveau på børnepasningsområdet i Aarhus Kommune.</p>					

Dagtilbudspladserne i Aarhus Kommune er alderssvarende forstået sådan, at taksterne samt budgettildelingen følger hinanden uafhængigt af institutionstype. Forslaget indebærer, at der fremover gælder de samme regler for børn, der er fyldt 2 år og 11 måneder, som det i dag er tilfældet for børn, der er fyldt 3 år.

Konkret betyder det, at forældre betaler børnehavetakst fra måneden efter, barnet er fyldt 2 år og 11 måneder, hvilket svarer til en takstnedsættelse på ca. 1.700 kr. pr. måned for en fuldtidsplads og ca. 1.150 kr. pr. måned for en deltidspads. Samtidig vil dagtilbuddene blive tilført budget som børnehavebørn fra, børnene er fyldt 2 år og 11 måneder.

I Aarhus Kommune er der allerede i dag en del børn, der skifter fra vuggestue eller dagpleje til børnehaver eller fra småbørnsgrupper til storbørnsgrupper i de integrerede dagtilbudsafdelinger, inden de fylder 3 år.

Økonomi

Når alle børn i dagplejen og vuggestuerne fremover starter i børnehave, når de fylder 2 år og 11 måneder, vil der kunne opnås en årlig besparelse på 16,2 mio. kr. i 2015. Det drejer sig om en besparelse på 14,1 mio. kr. for skiftene fra vuggestuerne til børnehaverne og 2,1 mio. kr. for skiftene fra dagplejen til børnehaverne.

Der er i beregningen taget udgangspunkt i de 3.407 børn, som er skiftet til børnehaverne i perioden fra 1. juni 2010 til 1. juni 2011. Ud af de 3.407 børn skiftede 535 børn til børnehaverne fra dagplejen.

Når barnet starter tidligere i børnehave, vil det både have betydning for den takst, der betales for pasningen, og det driftsbeløb dagtilbuddet tildeles.

I dag skifter børn som udgangspunkt fra dagplejen eller vuggestuerne til børnehaverne, når de fylder 3 år. Taksterne skifter, når barnet fylder 3 år, ligesom dagtilbuddene tildeles et driftsbeløb, der er afhængig af, om børnene er under eller over 3 år.

Når vuggestuebørnene og børnene i dagplejen skifter til børnehave, når de fylder 2 år og 11 måneder, vil både taksten og dagtilbuddenes tildelte driftsbeløb reduceres, og der vil kunne opnås en samlet årlig besparelse på 16,2 mio. kr.

De børn, der ikke anvises en børnehaveplads af forskellige årsager, vil forblive i vuggestuerne, indtil det bliver muligt at anvises en børnehaveplads. Taksten og det tildelte driftsbeløb vil blive ændret, når barnet fylder 2 år og 11 måneder, uafhængig af om barnet starter tidligere i børnehave. Med hensyn til dagplejebørn, der ikke kan anvises en børnehaveplads, vil de som hidtil

fortsætte i dagplejen med uændret takst og tildeling.

Skift fra vuggestue til børnehave

Der var i perioden fra 1. juni 2010 til 1. juni 2011 2.872 børn, der skiftede fra vuggestuerne til børnehaverne (medtaget skiftene i de integrerede afdelinger). Vuggestuetaksten er højere end børnehavetaksten, hvilket i 2015 betyder en mistet nettotakst ved, at vuggestuebørnene skifter, når de fylder 2 år og 11 måneder på 3,2 mio. kr. Besparelsen på pladsprisen er i 2015 17,3 mio. kr., hvilket samlet set giver en årlig besparelse på 14,1 mio. kr.

Skift fra dagpleje til børnehave

Der var i perioden fra 1. juni 2010 til 1. juni 2011 535 børn, der skiftede fra dagpleje til børnehaverne. Den mistede nettotakst ved tidligere skifte fra dagpleje til børnehave udgør 0,5 mio. kr. i 2015. Besparelsen på pladsprisen er i 2015 2,6 mio. kr., hvilket giver en samlet årlig besparelse på 2,1 mio. kr.

Der er i dag et mindre antal børn, der fortsætter i dagplejen og dagtilbudsafdelingerne, efter de er fyldt 3 år. Det er forudsat, at der fremadrettet vil være et tilsvarende antal børn, der fortsætter i dagplejen, efter de er fyldt 2 år og 11 måneder.

Kapacitet og anlæg

Ved tidligere start i børnehave er det samlede antal dagtilbudsbørn uændret, men der sker en intern forskydning, og der bliver færre vuggestuebørn og flere børnehavebørn. I spidsbelastningsmåneden juli vil der alt andet lige være ca. 280 flere børn i børnehaverne og tilsvarende færre børn i vuggestuerne og dagplejetilbuddene.

Tidligere start i børnehave vil betyde, at der ændres i børnegrupperne i en række institutioner, ligesom institutioner med uændrede børnegrupper vil kunne opleve ændrede behov ved børnene. Dette kan skabe et behov for mindre bygningsmæssige ændringer herunder f.eks. faciliteter der muliggør, at de yngste børn kan sove middagssøvn, samt forhold vedrørende sikkerhed indendørs og på legepladser kan også blive aktualiseret ved en sænkning af tidspunktet for børnehavestart. Det foreslås derfor, at der afsættes en pulje (KB-bevilling), der kan anvendes til de bygningsmæssige ændringer m.v., der vil være med forslaget i budgetperioden. Det forudsættes, at behovet for omstruktureringer er størst i 2012, hvorfor der afsættes 2,1 mio. kr. det år. I 2013 og 2014 afsættes 1,0 mio. kr. og 800.000 kr. for 2015.

En vuggestuegruppe rummer i dag som udgangspunkt 12 børn, mens en børnehavegruppe som udgangspunkt rummer 20 børn. I børnehavegrupperne er der herudover typisk mulighed for at indskrive yderligere 2 børn for at kunne følge de årlige svingninger i antallet af indskrevne børn. Det forudsættes, at der skal være 3 m² pr. barn i vuggestuerne, hvilket ved 12

børn og en intervalplads svarer til minimum 39 m² pr. gruppe. I børnehaverne skal der være 2 m² pr. barn, hvilket ved 20 børn plus vippenormering svarer til minimum 44 m² pr. gruppe.⁴

Dagtilbuddene var pr. 1. august 2011 normeret til 7.115 vuggestuepladser, mens der var indskrevet 7.479. Der var således indskrevet 364 flere vuggestuebørn, end dagtilbuddene var normeret til. Dagtilbuddene var normeret til 10.636 børnehavebørn (korrigeret for vippenormering 9.466 pladser), mens der var indskrevet 9.099 børnehavebørn. Der var således, når man tager højde for vippenormeringen pr. 1. august, indskrevet 367 færre børn, end dagtilbuddene var normeret til.

Den manglende sammenhæng mellem pladsnormeringerne og indskrevne børn er mulig, fordi flertallet af dagtilbuddene er indrettet fleksibelt og har mulighed for at indskrive børn, der afspejler det aktuelle behov.

Når man ser på antallet af normerede pladser og antallet af indskrevne børn, er der i dag underskud af vuggestuepladser og overskud af børnehavepladser. Dette billede gør sig gældende i alle 8 garantidistrikter. Forslaget vil som beskrevet skabe en samlet øget efterspørgsel efter børnehavepladser og reducere efterspørgslen efter vuggestuepladser.

Påvirkning af forskellige institutionstyper

I de integrerede dagtilbudsafdelinger vil tidligere start i børnehave alt andet lige medføre, at en børnesammensætning på eksempelvis 17 vuggestuebørn og 30 børnehavebørn fremover vil blive 16 vuggestuebørn og 31 børnehavebørn, hvilket vil medføre et lavere driftsbudget.

I de rene vuggestueafdelinger vil driftsbudgettet være uændret, såfremt børnetallet er uændret. Den tidligere start i børnehave vil samtidig betyde, at der i perioder vil kunne være børn med lavere budgettildeling og børnehavetakst i vuggestuerne, hvis der i en periode ikke er tilstrækkelig fleksibilitet i et område til at modtage børnehavebørn.

Børnehaverne har tidligere fået driftsbeløb svarende til vuggestuebørn for de børn, der har skiftet til børnehaven, før de fyldte 3 år. Dette vil også fremover være tilfældet for de børn, der starter i børnehave, før de fylder 2 år og 11 måneder.

⁴ Det vurderes ikke, at tidlig start i børnehave medfører en ændring af arealkravene pr. barn, da aldersgrænsen mellem vuggestuebørn og børnehavebørn ikke fremgår af bygningsreglementet. Følgende fremgår af Bygningsreglement 2011 (punkt 3.4.2 Arbejdsrum): "*Opholdsrum i daginstitutioner for pasning af børn skal mindst have et frit gulvareal på 3 m² pr. barn i vuggestuer og 2 m² pr. barn i børnehaver.*"

I nogle områder af Aarhus Kommune vil tidligere start i børnehave givetvis betyde, at der bliver flere vuggestuepladser til rådighed i forhold til i dag. Dette kan medføre, at dagplejen i nogle områder vil kunne få sværere ved at tiltrække børn, idet forældre i vid udstrækning foretrækker vuggestuepladser.

I overensstemmelse med Magistratens budgetindstilling tilstræbes det at fastholde dagplejeandelen, hvilket kan gøre det nødvendigt at nednormere vuggestuer pladsmæssigt og i nogle tilfælde eventuelt af lukke vuggestueafdelinger.

De selvejende dagtilbud vil blive påvirket på samme vis som de kommunale dagtilbud. I nogle tilfælde skal der givetvis foretages ændringer i driftsoverenskomsten, der afspejler den tidligere start i børnehave.

Det er i beregningen forudsat, at privatinstitutioner på lige fod med de kommunale og selvejende dagtilbud fremover får tildelt driftsbeløb, der afspejler, at børnene skifter til børnehave, når de fylder 2 år og 11 måneder.

Ikrafttrædelse

Besparselsen er beregnet på baggrund af, at tidligere start i børnehave gennemføres pr. 1. januar 2012.

Børn, der går i vuggestue, når ændringen træder i kraft, kan ikke få opsagt deres vuggestueplads, når de fylder 2 år og 11 måneder, medmindre de samtidig tilbydes et andet aldersrelevant tilbud⁵. Det betyder i praksis, at vuggestuebørn på 2 år og 11 måneder skal tilbydes en børnehaveplads, og kan de ikke det, fortsætter de i vuggestue med en lavere takst og lavere budgettildeling, indtil der kan tilbydes børnehaveplads.

Ved indførelse af tidligere start i børnehave pr. 1. januar 2012 vil der være en ekstra gruppe børn, som skal anvises til børnehaveplads – nemlig de børn, som er mere end 2 år og 11 måneder ved årsskiftet. I langt de fleste anvisningsdistrikter vil ændringen kunne implementeres pr. 1. januar 2012 uden yderligere forbehold.

I de anvisningsdistrikter, hvor der er pres på børnehavepladserne kan det blive nødvendigt med en kort overgangsperiode. Her vil ledige børnehavepladser blive anvist til de ældste børn først jf. anvisningsreglerne. Der er øjeblikket pres på børnehavepladserne i distrikterne Skødstrup, Tranbjerg og Stavtrup samt de tre Midtbydistrikter.

Tidligere start i børnehave vil betyde, at der sker en takstændring for forældrene, således de overgår til børnehavetakst fra barnet er 2 år og 11 måneder. Når takstændringerne sker i tilknytning til vedtagelsen af det

⁵ jf. Vejledningen til Dagtilbudsloven pkt. 11.8.3.

kommende års budget, er varslingsfristen en måned, før ændringen indtræder. Ved tidligere start i børnehaven pr. 1. januar 2012 vil takstændringen skulle varsles senest pr. 30. november 2011.

Det kan af dagtilbudslovens generelle retningslinjer konkluderes, at ændringer, der har betydning for forældrenes valg af institution, bør offentliggøres med "rimeligt" varsel. Da man i Aarhus Kommune bruger et 2 måneders varsel til d. 1. eller 15. i måneden ved udmeldelser, bør dette også som minimum finde sted ved tidligere start i børnehaven, da det reelt betyder, at børn udmeldes fra vuggestuerne tidligere, end forældrene har forventet. Ændres børnehavealderen pr. 1. januar 2012 skal dette varsles senest pr. 31. oktober 2011.

Tidligere start i børnehaven i andre kommuner

Det fremgår af en undersøgelse fra FOA⁶, at antallet af kommuner, der har tidligere start i børnehaven, er stigende, og der er i 2011 26 kommuner, hvor overgang fra dagpleje og vuggestue til børnehaven finder sted før 3 års alderen. I én kommune starter børnene i børnehaven, når de er 2 år og 8, i 8 kommuner ved 2 år og 9 måneder, i 11 kommuner ved 2 år og 10 måneder, mens det i 6 kommuner er, når barnet fylder 2 år og 11 måneder.

Reduktion i det tildelte beløb pr. barn

Den resterende besparelse opnås ved en nedsættelse af det tildelte beløb pr. barn i institutionerne.

Beløb pr. barn i institutionerne udgør ca. 2/3 af det budget, der samlet udmeldes til dagtilbuddene som budgetter (den resterende 1/3 er bl.a. budgetter til bygningsudgifter, udsatte børn, børn med handicap, dagpleje samt ledelse/administration m.v.). Hvis beløbet pr. barn nedsættes med 3,1 pct. vil den resterende besparelse være opnået.

Personalereduktion

De reducerede lønudgifter vil være 56,7 mio. kr. i 2015. Ved en gennemsnitsløn på 356.000 kr. svarer dette til en personalereduktion på 159 fuldtidsstillinger i 2015.

Budget for området: 1.526,7 mio. kr.

Besparelse i %: 3,2 %

Procentvis ændring af enhedspris:

Enhedspriserne vil blive reduceret med 2,2 %.

⁶ 'Prisen på pasning 2011' udarbejdet af Bureau 2000 for FOA.

Sektor:	5.50 Børn og Unge				
Anbefalingens betegnelse:	Merbesparelse ved udbud af vedligeholdelse af dagtilbuddenes udearealer				
Økonomiske konsekvenser og personaleændringer 2012-2015					
(2012 priser i 1.000 kr.)					
Forslag		2012	2013	2014	2015
Besparelse ud over bidraget til udbudskatalog ved udbud	Drift	-1.064	-2.564	-2.564	-2.564
Taksteffekt		266	641	641	641
Søskenderabatter og fripladser		-78	-188	-188	-188
Nettoændring i driftsudgifter		-876	-2.112	-2.112	-2.112
Personaleændringer					
Beskrivelse af hvad der anbefales herunder beskrivelse af ændringer af målopfyldelse:					
<p>I forlængelse af B2007 blev det besluttet, at pasning og vedligeholdelse af de grønne områder på dagtilbuddene skulle i udbud (jf. indstillingen "Udbud af opgaver i Århus Kommune 2008-2011", vedtaget i byrådet d. 29. august 2007.)</p> <p>Børn og Unge har på den baggrund gennemført udbuddet i foråret og sommeren 2011. Udbuddet blev teknisk annulleret, da et tilbud fra Magistratsafdelingen for Teknik og Miljø (MTM), Natur og Vejservice viste sig at være det økonomisk mest fordelagtige. Det er aftalt, at opgaven overgår til MTM pr. 1. april 2012.</p> <p>I indstillingen "Afslutning af udbudskatalog 2008-2011", som blev vedtaget i Byrådet d. 25. maj 2011 i forlængelse af B2007, indgik der netto 2,5 mio. kr. i besparelse på udbuddet af det grønne område til det samlede provenu i udbudskataloget.</p> <p>På baggrund af de indgåede aftaler med MTM vurderes det, at der vil være yderligere mindreudgifter på netto 2,1 mio. kr. i helårsvirkning, efter MTM overtager opgaverne.</p>					

Budget for området: 12,7 mio. kr.

Besparelse i %: 16,5 pct.

Procentvis ændring af enhedspris: Området er ikke omfattet af en budgetmodel.

Sektor:	5.50 Børn og Unge				
Anbefalingens betegnelse:	Besparelser på FU-området				
Økonomiske konsekvenser og personaleændringer 2012-2015					
(2012-priser i 1.000 kr.)					
Forslag		2012	2013	2014	2015
Generel rammebesparelse	Drift	-5.236	-5.236	-5.236	-5.236
Tildeling legepladser	Drift	-2.200	-2.200	-2.200	-2.200
FO klubber	Drift	-455	-455	-455	-455
Nettoændring i driftsudgifter		-7.891	-7.891	-7.891	-7.891
Personaleændringer		-20	-20	-20	-20
Beskrivelse af hvad der anbefales herunder beskrivelse af ændringer af målopfyldelse:					
<p>Intentionen med dannelsen af fritids- og ungdomsskoleområdet i 2007 var bl.a. at have særlig fokus på udsatte børn og unge og at samle klub-, legeplads- og ungdomsskoleaktiviteter i fritidscentre, således at der lokalt kunne arbejdes fleksibelt med hele tilbudsviften for aldersgruppen 11-17 år (jf. byrådsindstilling vedtaget den 27. juni 2007).</p> <p>Besparelsesforslaget bygger på fortsat at have et uændret fokus og budget til de udsatte børn og unge og arbejdet med 95 %-målsætningen samtidig med, at der sker reduktion i de generelle tildelinger til beløb pr. barn, en reduktion i budgettet til de pædagogisk ledede legepladser samt en besparelse på FO-klubberne svarende til den gennemsnitlige besparelse på det øvrige FU-område.</p> <p>Besparelsesforslagene ændrer således ikke på de lokale muligheder for fokus på udsatte børn og unge og børn og unge med handicap og skal ses i sammenhæng med et generelt højt serviceniveau i Aarhus Kommune målt på nøgletal, og at der lokalt vil være større muligheder for at finde besparelser, hvis der i større udstrækning kan ses fleksibelt på anvendelsen af ressourcerne.</p> <p>Første del af de foreslåede besparelser drejer sig om en generel reduktion i det budget, der tildeles FU-områderne som beløb pr. barn i målgruppen. Denne besparelse vil give budgetreduktioner i alle områder, men vil ikke ændre på budgettildelinger til udsatte børn og unge og børn og unge med</p>					

handicap. Samlet set udgør den foreslåede besparelse via denne generelle reduktion ca. 2,3 % af det samlede udmeldte FU budget.

Som følge af forskelle i budget til børn og unge med handicap og udsatte børn og unge samt de konkrete fysiske enheder udgør den generelle reduktion i beløb pr barn ikke det samme i alle områder.

Forslaget indebærer følgende besparelsesandele i de enkelte områder:

FU-område	B 2011 (ekskl. FO) (1.000 kr.)	Reduktion i beløb pr barn (%)
1 Grenåvej Øst	23.986	-3,0%
2 Grenåvej Vest	23.452	-1,8%
3 Randersvej	31.187	-1,9%
4 Viborgvej	36.443	-1,8%
5 Silkeborgvej/Gellerup	31.474	-2,4%
6. Skanderborgvej	27.696	-2,7%
7 Horsensvej	28.323	-2,1%
8 Oddervej	19.835	-2,6%
I alt	222.395	-2,3%

Anden del af besparelsesforslaget er en reduktion på 10 % af de tildelinger, der i dag gives til de pædagogisk ledede legepladser. Dette udgør samlet set 2,2 mio. kr. eller 1,0 % af det samlede udmeldte budget til FU-områderne.

De pædagogisk ledede legepladser tildeles i dag teknisk - via budgettildelingsmodellen - midler svarende til i gennemsnit ca. 1,5 mio. kr. pr. legeplads, som indgår i de enkelte områders samlede budget. Der er typisk tale om et åbent tilbud, hvor den direkte budgettildeling teknisk alene udmønter grundbeløb modsat de øvrige fysiske tilbud på FU-området, hvor budgettildelingen i mindre grad baserer sig på grundbeløb.

De pædagogisk ledede legepladser er ikke ligeligt fordelt mellem de 8 FU-områder.

Med forslaget vil der derfor ske en reduktion i tildelinger baseret på de fysiske enheder. En budgettildelingsmodel som i større udstrækning baserer sig på områdets unge og i mindre udstrækning på de fysiske tilbud vil understøtte at der i områderne skal ses fleksibelt på udnyttelsen af ressourcerne og tilbuddene til målgruppen.

Ændringerne i de enkelte områder som følge af den foreslåede besparelse på 10 % på legepladserne kan synliggøres i følgende tabel:

FU-område	Ændring i FU områdets budget (ekskl. FO budget) (%)
1 Grenåvej Øst	-0,5%
2 Grenåvej Vest	-0,6%
3 Randersvej	-0,9%
4 Viborgvej	-1,6%
5 Silkeborgvej/Gellerup	-0,5%
6. Skanderborgvej	-0,4%
7 Horsensvej	-1,8%
8 Oddervej	-1,3%
I alt	-1,0%

Tredje del af forslaget er en besparelse på FO-klubberne svarende til den gennemsnitlige besparelse på FU-området på 3,2 %. Dvs. i gennemsnit bliver FO klubbernes budget påvirket af besparelserne på samme måde som det øvrige FU-område. Besparelsen udgør 455.000 kr.

Analyse af budgettildelingen

Budgettildelingen til FO-klubberne indebærer, at der er forskelligt råderum til arbejdet med bl.a. udsatte børn i de enkelte områder. Det foreslås, at der udarbejdes en analyse, som belyser omfordelingsmæssige konsekvenser ved en ændring af tildelingen til FO-klubberne. Analysen vil samtidigt se på FO-klubbernes opgaver inden for det samlede FU-område.

Endvidere ønsker forligspartierne, at analysen skal belyse evt. konsekvenser af ændringer af budgettildelingsmodellens håndtering af den eksisterende klubstruktur. Budgettildelingsmodellen tager bl.a. udgangspunkt i de fysiske enheder, der er i de enkelte områder. Denne model giver ikke lige muligheder lokalt for at oprette klubtilbud i alle distrikter og opnå strukturelle fordele ved at se på de underliggende ledelsesniveauer lokalt i FU områderne.

Analysen forelægges forligskredsen primo 2012 med henblik på at kunne udmøntes i forbindelse med budget 2013.

Budget for området: 242,3 mio. kr.

Besparelse i %: 3,2 %

Procentvis ændring af enhedspris: Området er ikke omfattet af en budgetmodel.

Sektor:	5.50 Børn og Unge				
Anbefalingens betegnelse:	Besparelser på specialinstitutioner (undervisnings-, klub- og dagtilbud)				
Økonomiske konsekvenser og personaleændringer 2012-2015					
(2012-priser i 1.000 kr.)					
Forslag		2012	2013	2014	2015
Langagerskolen (skole)	Drift	-836	-836	-836	-836
Langagerskolen (SFO)	Drift	-663	-663	-663	-663
Stensagerskolen (skole)	Drift	-1.009	-1.009	-1.009	-1.009
Stensagerskolen (SFO)	Drift	-561	-561	-561	-561
Møllevangskolen, specialklasser	Drift	-122	-122	-122	-122
Sygehusundervisningen	Drift	-1.020	-1.020	-1.020	-1.020
Dagtilbud: Effektivisering af terapitilbud	Drift	-306	-306	-306	-306
Dagtilbud: Nedlæggelse af pulje overført fra Amtet	Drift	-2.039	-2.039	-2.039	-2.039
Klub: Reduktion af pulje til udvidet åbningstid	Drift	-306	-306	-306	-306
Udgifter i alt		-6.862	-6.862	-6.862	-6.862
Reduktion indtægter Sygehusundervisningen		551	551	551	551
Reduktion i indtægter fra solgte pladser – skole og dagtilbud		907	907	907	907
Indtægter i alt		1.458	1.458	1.458	1.458
Nettoændring i driftsudgifter		-5.404	-5.404	-5.404	-5.404
Personaleændringer		-9	-9	-9	-9
Beskrivelse af hvad der anbefales herunder beskrivelse af ændringer af målopfyldelse:					
<p>I nedenstående anvises bruttobesparelser på ca. 6,9 mio. kr. Da der sælges pladser til andre kommuner, vil der samtidigt være en reduktion i indtægterne fra salg af pladser på ca. 1,5 mio. kr. Dermed anvises nettobesparelser på ca. 5,4 mio. kr.</p> <p>Budgetreduktionen foreslås udmøntet i reducerede enhedspriser pr. barn.</p>					

Langagerskolen (skole) – 836.000 kr. og Stensagerskolen (skole) – 1.009.000 kr.

Budgetreduktionen fra 2011 blev overvejende udmøntet på ledelse og administration samt gennem øvrige personalereduktioner.

Herefter er undervisningstimetallet beskåret til lovgivningens minimum. Da der samtidig skal sikres praktisk hjælp, varetagelse af sikkerhed m.v., er der kun begrænsede muligheder for at reducere i lærer- og pædagogpersonalet. Da størstedelen af skolens budget består af lærerlønninger, kan reduktioner udelukkende ske ved reduktion i lærerantallet. Dette medfører opjustering af klasse-/gruppestørrelser, samlæsning af fag for flere klasser mv.

Budgetreduktionen på Langagerskolen udmøntes gennem en reduktion i lærerstaben på ca. 1,7 lærerstillinger ud af 61 fuldtidsstillinger.

Budgetreduktionen på Stensagerskolen udmøntes gennem en reduktion i lærerstaben på ca. 1,9 lærerstillinger ud af 66 fuldtidsstillinger. Yderligere vil der skulle ske reduktion i oplevelsesaktiviteter for eleverne.

Langagerskolen (SFO) – 663.000 kr. og Stensagerskolen (SFO) – 561.000 kr.

Budgetreduktionen udmøntes gennem en reduktion i antallet af pædagoger og pædagogmedhjælpere, hvorved antallet af børn pr. voksen vil stige.

I Langagerskolens SFO sker der reduktioner svarende til ca. 1,8 fuldtidsstillinger ud af 78 stillinger (64 pædagoger og 14 pædagogmedhjælpere).

I Stensagerskolens SFO sker der reduktioner svarende til ca. 2,3 fuldtidsstillinger ud af 98 fuldtidsstillinger (49 pædagoger og 49 pædagogmedhjælpere).

Møllevangskolen, specialklasser – 122.000 kr.

Budgetreduktionen udmøntes gennem personalereduktion svarende til 0,3 lærerstilling ud af ca. 12 fuldtidsstillinger. Dette indebærer færre lærerressourcer pr. klasse – eksempelvis færre timer med dobbeltlærer.

Sygehusundervisningen – 1.020.000 kr.

Reduktion af serviceniveau for undervisning af somatiske patienter.

Serviceniveauet på sygehusundervisningen er hidtil videreført fra Århus Amts tid, idet sygehusundervisningen iværksættes straks, det skønnes sundhedsmæssigt og læringsmæssigt hensigtsmæssigt, i praksis typisk fra dag 1.

Ved at reducere serviceniveauet for sygehusundervisning af børn indlagt på de

somatiske afdelinger til et lovgivningsmæssigt minimum, hvor undervisningen først iværksættes efter 3 uger (15 skoledage), som ikke behøver at være sammenhængende, kan der skønsmæssigt spares ca. 470.000 kr. netto.

Forslaget gælder udelukkende undervisning af somatiske patienter, hvor der er forholdsvis mange korte ikke sammenhængende indlæggelsesforløb. Ved børn med tilbagevendende eller længerevarende indlæggelser i forbindelse med eksempelvis kræft-behandling o.a. vil der fortsat blive igangsat undervisning hurtigst muligt.

Med ændringen vil der desuden være behov for at analysere organiseringen af og indholdet i sygehusundervisningen. Dette behov skal også ses i lyset af et øget aktivitetsniveau som følge af en overflytning af 4 børn- og ungepsykiatriske sengepladser fra Herning til BUC, Risskov.

Yderligere vil der i overvejelserne om ny organisering evt. blive vurderet på samordning af lærer og ledelsesfunktioner med eksempelvis Stensagerskolen eller en distriktskole.

Dagtilbud: Effektivisering af terapien til § 32-tilbud – 306.000 kr.

I forbindelse med etableringen af en selvstændig terapienhed under Specialbørnehaven Skovbrynet i henhold til sidste års budgetforlig, har det vist sig, at terapien er blevet yderligere ca. 150.000 kr. billigere årligt på henholdsvis Specialbørnehaven Lystruplund og Specialbørnehaven Thorshavnsvej. Denne besparelse kan effektueres uden reduktion i serviceniveauet.

Dagtilbud: Reduktion i central pulje til § 32-tilbud – 2.039.000 kr.

I forbindelse med Strukturreformen overtog Aarhus Kommune i 2007 budgetansvaret for nogle af de tidligere amtslige specialbørnehaver drevet efter SEL § 32. Således overtog Aarhus Kommune specialbørnehaverne Lystruplund, Thorshavnsvej og Skovbrynet.

I forbindelse med dette blev Børn og Unge tilført budget til drift af tilbuddene, samt en central pulje til dækning af udgifter til hjælpemidler, supervision, bistand fra Børne- og Ungdomspsykiatrisk Center, kurser, vejledning og efteruddannelsesinitiativer.

En del af disse centralt forankrede opgaver, der oprindeligt var tiltænkt dækket af puljen, udføres i dag bl.a. af PPR og Specialpædagogik. Der kan dermed anvises en besparelse på 2 mio. kr.

Klubberne Holme Søndergaard – 306.000 kr.

Reduktion af pulje til forlænget åbningstid.

I 2008 blev der bevilget 0,5 mio. kr. til dækning af udvidet åbningstid på Holme Søndergaard. Puljen er de senere år kun udnyttet med ca. 40 %, hvorfor der kan opnås en besparelse på ca. 300.000 kr. uden ændringer i serviceniveauet.

Budget for området: Brutto 210 mio. kr. – Netto 170 mio. kr.

Besparelse i %: 3,2

Procentvis ændring af enhedspris: Der sker i gennemsnit en ændring af enhedsprisen på 3,2 % på de respektive områder, hvor tilbuddene er omfattet af budgetmodeller.

Område:	5.50 Børn og Unge				
Forslagets betegnelse:	PPR og Specialpædagogik: Delvis omlægning af tale-hørelærernes undervisning til konsultativ sparring				
Økonomiske konsekvenser og personaleændringer 2012-2015					
(2012-priser i 1.000 kr.)					
Forslag		2012	2013	2014	2015
Udgiftsreduktion					
Talehørelærere	Drift	-1.127	-1.127	-1.127	-1.127
Nettoændring i driftsudgifter	Drift	-1.127	-1.127	-1.127	-1.127
Personaleændringer..	Drift	-2,3	-2,3	-2,3	-2,3
Beskrivelse af hvad der anbefales herunder beskrivelse af ændringer af målopfølgelse:					
<p>Tale-høreundervisningen i Aarhus Kommune er tilrettelagt på den måde, at de 30 tale-hørelærere underviser børn, samt foretager supervision af de voksne omkring barnet. Undervisningen foregår for ca. 75 % af talehørelærernes tid i 0-6-årsområdet, og for den resterende del i skoledelen.</p> <p>Ved at reducere antallet af tale-hørelærere med 2,3 stillinger vil der skulle ske en øget omlægning af indsatsen fra 1-1 undervisning af børnene til et fokus på supervision/konsultation af forældre og personale.</p> <p>Samlet vil der ske en reduktion på 2,3 tale-hørelærerstilling, som hovedsageligt kan effektueres ved ikke at genbesætte pt. 2 vakante stillinger på området.</p> <p>Forslaget indebærer derudover, at forhånds aftalen for tale-hørelærere opsiges med henblik på, at der i en ny aftale tages højde for omlægning fra undervisning til konsultativ sparring.</p> <p>Budget for området (PPR og Specialpædagogik - Drift): 34,6 mio. kr. Besparelse i %: 3,2 % Procentvis ændring af enhedspris: Området er ikke omfattet af en budgetmodel.</p>					

Sektor:	5.50 Børn og Unge				
Anbefalingens betegnelse:	Ændret børnetal pr. tandplejeteam og nedsættelse af udgiftsniveauet i Tandplejen				
Økonomiske konsekvenser og personaleændringer 2012-2015 (2012-priser i 1.000 kr.)					
Forslag		2012	2013	2014	2015
A. Effektivisering af klinikassistenternes arbejde ved at samle personalet på større klinikenheder	Drift	-950	-950	-950	-950
B. Fra 1.750 børn pr. tandlægeteam til ca. 1.900 børn pr. tandlægeteam	Drift	-1.820	-1.820	-1.820	-1.820
C. Kompetenceudvikling	Drift	-100	-100	-100	-100
D. Nedlæggelse af en netværkslederstilling	Adm.	-170	-170	-170	-170
E. Reduktion af Tandplejens administration	Adm.	-65	-65	-65	-65
Nettoændring i driftsudgifter		-3.105	-3.105	-3.105	-3.105
Anlæg – to storklinikker		15.000	15.000		
Personaleændringer		-8	-8	-8	-8
Beskrivelse af hvad der anbefales herunder beskrivelse af ændringer af målopfyldelse:					
<p>Ad) A og B Reduktion af medarbejdere betyder behov for at kunne samle på større enheder Byrådet vedtog d. 26.8.2009 Tandplejens fremtidige klinikstruktur med centralisering af tandbehandling på storklinikker og undersøgelse/forebyggelse lokalt.</p> <p>I den nye struktur frem mod 2018 ændres de eksisterende 43</p>					

behandlingsklinikker til 10-16 behandlingsklinikker, heraf 6-10 storklinikker. De resterende behandlingsklinikker ændres til forebyggelses- og undersøgelsestanklinikker (FUT), hvor der udelukkende undersøges og forebygges (Byrådsindstillingen, Tabel 1, s.3). Herudover er der 1 skole, hvor der alene er forebyggelse (Kolt).

Børnetal pr. tandlægeteam stiger i samme periode fra ca. 1.500 til 2.000 under forudsætning af fortsat stigende tandsundhed. På baggrund af gennemførelsen af besparelserne i 2011 og 2012 vil børnetal pr. tandlægeteam allerede i 2012 stige til ca. 1.900.

Tabel 1. Antal klinikker, teamsammensætning og tandsundhed i Aarhus Kommune, 1970-2008, samt prognose for 2018.

År	Antal behandlingsklinikker	Antal forebyggelsesklinikker	Børn pr. tandlæge	Teamsammensætning			Antal huller pr. barn pr. år
				TA ¹	TP ²	KA ³	
1970	23	0	400	1	0	1	5
2008	43 ⁴	5 ⁵	1465	1	0,3	1,7	0,7
2018	10-16	33-39	2000	1	0,5	2,5	0,5

1: Tandlæge. 2: Tandplejer. 3: Klinikassistent.

4: Tandklinikker på kommunale folkeskoler og på Tandlægeskolen. Derudover 2 tandreguleringsklinikker (Graven 21 og Tranbjerg).

5: I tillæg til disse 5 forebyggelsesklinikker på kommuneskoler er der forebyggelsesklinikker på 2 privatskoler, Kock Skole og Selam.

Status for udviklingen i strukturen 2009-2011:

- Første storklinik etableret på Tovshøj efter lukning af Nordgårdskolen.
- Entreprisen på storklinik ved Vejlbyskole (jvf. byrådsbeslutning af 17.11.2010) er i udbud nu. Klinikken forventes klar medio 2012.
- 10 behandlingsklinikker er ændret til FUT-klinikker.
- 4 skoler (Kolt, Mårslet, Malling og Viby) har gamle forebyggelsesrum etableret i 1980'erne.
- Antal behandlingstændlæger er faldet fra 47 til 35, en reduktion på ca. 25 %.

De nye besparelser i 2012 betyder konkret (Tabel 2):

1. at der nu skal investeres i to storklinikker (syd- og midtby)
2. at yderligere 8 behandlingsklinikker ændres til FUT-klinikker, heraf 6 ved åbning af storklinik på Vejlbyskole medio 2012
3. at 2 FUT-klinikker (Læssøesgade og Ellekær) ændres til forebyggelsesrum med mulighed for mere fleksibel anvendelse af personaleressourcerne.
4. at 3 af de 4 gamle forebyggelsesrum (Mårslet, Malling og Viby) bevares som midlertidige 'FUT-klinikker', indtil der etableres tilstrækkelig store behandlingsklinikker i sydbyen til at kunne samle undersøgelser og behandling fra de tre skoler. Derefter er der forebyggelsesrum (uden undersøgelser) på de tre skoler, som der allerede nu er på Kolt.

Tabel 2. Antal klinikker, teamsammensætning i Aarhus Kommune, 2011-2012 samt tidl. prognose for 2018

År	Antal behandlingsklinikker	Antal forebyggelsesklinikker	Børn pr. tandlæge	Teamsammensætning		
				TA	TP	KA
2011	33, heraf 1 storklinik	15 *)	1750	1	0,6	2,2
2012	25, heraf 2 storklinik	23 **)	1900	1	0,6	2,0
2018***)	10-16	33-39	2000	1	0,5	2,5

*) Der er 11 FUT-klinikker, 3 forebyggelsesrum med utidsvarende undersøgelsesfaciliteter (Mårslet, Malling, Viby) og Kolt uden undersøgelsesfaciliteter. Betydelig investering kræves for at opfylde nutidige krav til AM-certificering.

***) Der er 17 FUT, 3 midlertidige FUT (Mårslet, Malling, Viby), 3 forebyggelsesrum (Kolt, Ellekær, Læssøesgade)

***) Data er fra Tabel 1 i byrådsindstillingen 2009

Ad 1)

For at nå sparemålet er det nødvendigt at få iværksat yderligere trin i den vedtagne proces og få etableret to storklinikker i 2012/2013 i midt- og sydbyen.

Dermed sikres stordriftsfordele, samt:

- Mulighed for at fastholde et kvalitetsorienteret tandplejetilbud til børnene
- En mere effektiv udnyttelse af de resterende personaleressourcer med optimal teamsammensætning.
- Bedre udnyttelse af højteknologisk udstyr og dermed reducerede investeringer og vedligeholdelsesudgifter.
- En fortsat attraktiv arbejdsplads med et højt fagligt niveau.

Anlægsudgifterne til de to storklinikker forventes at blive på ca. 30 mio. kr. I indstillingen vedtaget i 2009, er der peget på finansiering via anlægsreserver, RULL-midler, det akkumulerede overskud eller midler via effektiviseringer.

Med gennemførelsen af besparelserne i Budget 2011 blev der i besparelsesforslagene vedrørende tandplejen (MBU forslag 36) anført, at gennemførelsen af besparelserne dengang via effektiviseringer ville stille større krav til de øvrige finansieringskilder til anlægsudgifterne. Da der ikke p.t. er ledige anlægsreserver eller RULL-midler og mulighederne for yderligere effektiviseringer til finansiering af anlægsudgifterne, foreslås de, at anlægsudgiften finansieres af det akkumulerede oversku.

Den konkrete fastlæggelse af lokalitet af de to storklinikker vil afhænge af overvejelserne i relation til strukturændringer jf. forslag 1 .

Ad 2)

På grund af fortsat positiv tendens i tandsundheden kan strategien om etablering af FUT-klinikker fastholdes.

Åbning af storklinikken på Vejlbj medio 2012 giver behandlingskapacitet, så 6 behandlingsklinikker i Nord kan ændres til FUT-klinikker.

Indtil storklinik er etableret i sydbyen, er det kun i begrænset omfang muligt at samle tandlægerne yderligere på de eksisterende behandlingsklinikker. Derfor kan kun 2 behandlingsklinikker ændre status til FUT i 2012.

Ad 3)

For fortsat at kunne fastholde et forebyggende tilbud på alle skoler, ikke mindst til gavn for de mest udsatte, er det også nødvendigt at ændre enkelte FUT-klinikker til forebyggelsesrum. Herved kan medarbejderressourcerne anvendes mere fleksibelt, hvilket er nødvendigt pga. den hurtige reduktion af medarbejdere. Forebyggelsesrummet er endvidere uden dyrt højteknologisk apparatur, og kan derfor også anvendes til andre opgaver på skolen.

Der foreslås forebyggelsesrum på Læssøesgade og Ellekær fordi:

Mange elever på Læssøesgade bor i andre skoledistrikter med let adgang til en lokal tandklinik. Børn og unge, der bor i Læssøesgades skoledistrikt, vil kunne tilbydes undersøgelse og behandling på Fjordsgade skole.

Børn og unge i Ellekær skoledistrikt har mange huller og derfor et stort behov for behandling og rådgivning af forældre. Det er derfor vigtigt, at disse ledsager børnene til både undersøgelse og tandbehandling. Ellekær er placeret tæt ved storklinik Tovshøj, hvorfor transporten er kort, når børnene skal følges.

Ad 4)

Da der aldrig har været almindelig tandklinik på de 4 skoler, kræves der betydelige investeringer for at kunne opfylde nutidige krav til klinikrum, herunder AM-certificering. Utidssvarende udstyr og pladsmangel betyder, at der kun vanskeligt kan foretages undersøgelser på Malling, Mårslet og Viby - og slet ikke på Kolt. Imidlertid er det nødvendigt at fortsætte hermed i et vist omfang, indtil der er etableret tilstrækkelig klinikkapacitet til at kunne samle undersøgelser og behandling fra de tre skoler på større enheder.

Da forebyggelsesrum ud over at sikre et forebyggende tilbud på skolen også giver mulighed for den nødvendige mere fleksible anvendelse af medarbejderressourcerne, foreslås derfor efterfølgende forebyggelsesrum (uden undersøgelse) på de 4 skoler (se også pkt. 3).

Børn og unge i de 4 skoledistrikter har aldrig haft tandklinik på skolen, og forældrene er derfor kendt med at følge og transportere deres børn til naboskolens tandklinik. Det har ikke givet anledning til problemer, og forældretilfredshedsundersøgelser viser samme tilfredshed som på skoler med egen tandklinik. Dermed er der forebyggelsesrum på 6 skoler.

Forældresamarbejde m.m.

Der bliver fremover større behov for, at forældre følger børn til undersøgelse

og behandling, når dette ikke foregår på den lokale skole. De hidtidige erfaringer viser, at det ikke giver problemer at få forældrene til at følge børnene til tandpleje.

Tandplejen styrker i disse år forældresamarbejdet for fortsat at øge tandsundheden. Det drejer sig bl.a. om tandhygiejne og mere kompleks rådgivning om forebyggelse af syreskader.

I dag er der 18 måneder mellem undersøgelserne, så børn uden huller og med god mundhygiejne skal kun besøge tandklinikken få gange i et skoleforløb.

Storklinikker og øvrige behandlingsklinikker vil i årene frem få lang åbningstid på de fleste hverdage.

Ad) C

Kompetenceudviklingen ændres, således at kursustildeling generelt bevilges til et lavere niveau end hidtil. Kurser bliver i større grad afholdt internt med interne undervisere.

Ad) D

Nedlæggelse af en netværkslederstilling, hvilket betyder, at der spares 1½ dag til ledelse og faglig sparring i netværket. Når storklinikken ved Vejlbyskole står færdig, sammenlægges netværk Vejlbyskole med netværk Strandskolens. Samtidigt nedlægges netværkslederstilling for Strandskolens netværk.

Ad) E

Reduktion af Tandplejens administration

Besparselsen vil søges opnået via effektivisering og opgaveændringer.

Budget for området: 93,5 mio. kr.

Besparelse i %: 3,2% på drift og 3,5% på administration

Procentvis ændring af enhedspris: Enhedsprisen i budgetmodellen reduceres med 3,2 pct.

Sektor:	5.50 Børn og Unge				
Anbefalingens betegnelse:	Omlægning af sundhedsplejens organisering af besøg til velfungerende familier				
Økonomiske konsekvenser og personaleændringer 2012-2015					
(2012-priser i 1.000 kr.)					
Forslag		2012	2013	2014	2015
Omlægning af organiseringen af besøg til velfungerende familier	Drift	-1.600	-1.600	-1.600	-1.600
Nettoændring i driftsudgifter		-1.600	-1.600	-1.600	-1.600
Personaleændringer		-3,6	-3,6	-3,6	-3,6
Beskrivelse af hvad der anbefales herunder beskrivelse af ændringer af målopfyldelse:					
<p>Ved budget 2011 blev der foretaget en omlægning af sundhedsplejens besøg til de velfungerende flergangsfødende. Fra at modtage 5 hjemmebesøg samt et gruppebesøg i løbet af barnets første leveår, blev et af hjemmebesøgene omlagt til et gruppebesøg, således der blev afholdt 4 hjemmebesøg samt 2 gruppebesøg.</p> <p>Der er i mindre omfang igangsat lokale tilbud om åbent hus, hvor småbørnsfamilier har mulighed for at henvende sig for at få rådgivning mv. Erfaringerne med tilbuddet har været positive, og det foreslås at arbejdet hermed fortsættes og udbredes til hele sundhedsplejen.</p> <p>Det foreslås, at der sker en yderligere omlægning i sundhedsplejens besøg til alle velfungerende familier både førstegangs- samt flergangsfødende. Sundhedsplejens besøg ændres, således indsatsen fremover baserer sig på individuelle vurderinger af behov frem for et fast antal besøg. Det foreslås, at de velfungerende familier får et tilbud, som dels består af (et mindre antal) hjemmebesøg, dels adgang til 'åben rådgivning'.</p> <p>Den 'åbne rådgivning' kan eksempelvis være på den lokale skole, hvor sundhedsplejersken vil være tilgængelig et antal timer om ugen/måned. Her vil småbørnsforældrene få mulighed for at få rådgivning, og samtidig vil det give mulighed for at mødes med ligestillede og udveksle tanker og spørgsmål i</p>					

forhold til det at blive småbørnsforældre. Herudover kan der i den åbne rådgivning tages initiativ til at invitere småbørnsforældre til temaarrangementer som for eksempel kostvejledning, motorisk stimulering og almen småbørnsudvikling.

Med omlægningen vil de velfungerende familier i højere grad skulle benytte sig af den åbne rådgivning. De vil dog fortsat modtage en service, der er inden for den til enhver tid gældende lovgivning. Familier med særlige behov vil ikke blive berørt af ovenstående ændring, og vil dermed fortsat modtage samme ydelse som hidtil.

Det ændrede tilbud til de velfungerende familier er stadig i opstartsfasen. Det vurderes, at omlægningen til færre individuelle besøg til åben rådgivning vil frigive ressourcer svarende til ca. 3,6 fuldtidsstillinger.

Der vil endvidere fortsat blive gennemført administrative besparelser i sundhedsplejen fra 2012. Disse vil indgå som finansiering af allerede besluttede besparelser herunder indførelse af den elektroniske patientjournal.

Budget for området: 47,8 mio. kr.

Besparelse i %: 3,2 %

Procentvis ændring af enhedspris: Enhedsprisen i budgetmodellen på området reduceres med 3,2 pct.

Sektor:	5.50 Børn og Unge				
Anbefalingens betegnelse:	Besparelser i den centrale administration mm. (Administrationsafdelingen, Pædagogisk Afdeling, stabe samt HR og Kommunikation og Trivsel)				
Økonomiske konsekvenser og personaleændringer 2012-2015					
(2012 -priser i 1.000 kr.)					
Forslag		2012	2013	2014	2015
Administrationsafdelingen					
Økonomi	Adm.	-500	-500	-500	-500
Bygninger	Adm.	-500	-500	-500	-500
Fællessekretariatet (fællesposter)	Adm.	-250	-250	-250	-250
Fællessekretariatet	Adm.	-480	-480	-480	-480
IT	Adm.	-500	-500	-500	-500
Planlægning	Adm.	-100	-100	-100	-100
Pladsanvisningen	Adm.	-22	-300	-300	-300
Pædagogisk Afdeling					
Pædagogik og Integration	Adm.	-980	-980	-980	-980
Sundhed og Trivsel	Adm.	-572	-572	-572	-572
PPR og Specialpædagogik	Adm.	-1.140	-1.140	-1.140	-1.140
HR, Kommunikation og Trivsel	Adm.	-632	-900	-900	-900
Stabe	Adm.	-500	-500	-500	-500
Administrative støttesystemer					
Anvisningssystem					
- Administration	Adm.	-520	-695	-695	-695
- FU-området	Adm.	-77	-103	-103	-103
- Dagtilbud	Adm.	-303	-402	-402	-402
- Netto taksteffekt	Adm.	53	71	71	71
Elev administration	Adm.	-600	-700	-700	-700
Nettoændring i driftsudgifter		-7.826	-8.551	-8.551	-8.551
Personaleændringer		-12	-14	-14	-14

Beskrivelse af hvad der anbefales herunder beskrivelse af ændringer af målopfyldelse:

Besparelserne i den centrale administration inkl. Pædagogisk Afdeling og stabe skal ses i lyset af, at der fortsat er indfasninger af de vedtagne besparelser på 9 pct. i Budget 2011-14. Fra 2012 til 2014 resterer der således fortsat indfasninger af besparelser på yderligere 14,6 mio. kr. svarende til 24 fuldtidsstillinger.

Som følge af besparelserne i den centrale administration i forbindelse med Budget 2011-14 er effektiviseringspotentialet i den centrale administration begrænset denne gang, og det har i videre udstrækning også været nødvendigt at se på opgavetilpasninger. Der foreslås dog også besparelser som følge af udbud af elevadministrationssystemet og aftaleændring i forhold til anvisningssystemet.

Samlet set medfører dette besparelser på 7,8 mio. kr. stigende til 8,6 mio. kr. svarende til 4 %.

Administrationsafdelingen

I **Økonomi** vil besparelserne blive gennemført ved at omlægge og effektivisere eksisterende arbejdsopgaver og procedurer og herefter overveje, hvilke opgaver der evt. kan tilpasses til et andet serviceniveau.

I **Bygninger** foreslås det at lave omlægninger på både det administrative og det tekniske område som følge af et reduceret aktivitetsniveau på anlæg i de nærmeste år. Dette reducerede anlægsniveau påvirker både den administrative understøttelse af byggeprojekterne, men også teknikkernes arbejde. Besparelserne i **Planlægning** skal ligeledes ses i sammenhæng med forventet aktivitetsniveau på bl.a. RULL projekterne.

I **IT** foreslås det, at der som følge af forsinkelser på tværkommunale projekter i forhold bl.a. brugerstyring ses på den samlede bemanning til projektarbejde med henblik på at reducere den samlede bemanning til de aktuelle projekter.

I **Pladsanvisningen** foreslås den interne organisering ændret, så der fremover ikke er en sektionsleder, men at funktionerne i stedet klassificeres som fuldmægtig med koordinatoransvar. Det foreslås endvidere, at der sker reduktion af udgifterne svarende til en halv medarbejder ved bl.a. at ændre i arbejdsgangen, når forældrene har sagt ja tak til plads. Her vil bekræftelsen fremover alene fremgå af KMD Institution. Endelig vil Pladsanvisningen gennemgå samtlige procedure med henblik på evt. besparende procedurer.

I **Fællessekretariatet** foreslås det, at der sker tilpasning af den sagsbehandlingsmæssige understøttelse af forvaltnings- og områdechefer.

Fremover vil understøttelsen blive fokuseret på opgaver, der direkte relaterer sig til forvaltningscheferne og tværgående opgaver i den forbindelse, mens understøttelsen af områdecheferne fremover vil blive målrettet klagesagsbehandling, administrativ og juridisk understøttelse. Derudover har nogen af de besparelser, der blev gennemført i budget 2011 på fællesposter for hele administrationen, f.eks. i forhold til indkøb og abonnemeter, haft en yderligere ikke forventet besparelse svarende til 0,25 mio. kr.

Opgaverne i forbindelse med receptionen på Grøndalsvej foreslås ændret, således at den "fysiske" reception nedlægges, mens arbejdsopgaverne bl.a. i forhold til posthåndtering, scanning mv. fortsat løses via Fællessekretariatet. Receptionen får overvejende personlige henvendelser til Magistratsafdelingen for Sociale Forhold og Beskæftigelse, som har egen reception på etagen under. De enkelte afdelinger i Børn og Unge vil fremover få opgaver med selv at tage imod eksterne mødedeltagere og leverandører. Det vil blive undersøgt, om der kan anvendes infoskærme med oplysninger til gæster til Børn og Unge. Besparelsen herved er på 280.000 kr.

Pædagogisk Afdeling

I **Pædagogik og Integration** foreslås det, at der sker besparelser på to stillinger baseret på en tilpasning af opgaveporteføljen til både aldersgruppen 0-6 år og 6-18 år. Der vil blive gennemført besparelser i forhold til serviceniveauet både internt i afdelingen og i forhold til de decentrale enheder, fx i forhold til hjælp til EU puljer og udenlandske kontakter samt rådgivning og sparring med decentrale ledere, sprogvejledere og sprogkonsulenter.

I **Sundhed og Trivsel** foreslås det, at der sker en udgiftsreduktion svarende til, at en børn og unge-læge nedlægges som følge af omlægning af helbredsundersøgelser af børn i specialskoler og specialklasser. Børn, som henvises til et specialpædagogisk tilbud, er udredt grundigt af PPR og ofte også af eksterne parter fx børnepsykiatrisk hospital. Børn og unge-lægerens opgaver i forhold til børn i specialskoler og specialklasser foreslås omlagt, således at børn og unge-lægerne fremadrettet inddrages på konsultativ basis, når der er behov for det. Dette gælder både i forhold til indskolings- og udskolingsundersøgelser samt deltagelse i netværksmøder.

Den administrative del af **PPR og Specialpædagogik** fortsætter indsatsen med omlægning af ydelser fra enkeltsagsbehandling til et øget fokus på kompetenceløft af de decentrale tilbud og dermed en mere generel indsats, som er mindre ressourcekrævende. Dette indebærer, at skoler, SFO'er, klubber og dagtilbud generelt bliver opkvalificeret til en bedre håndtering af lokale specialpædagogiske udfordringer. På den baggrund foreslås der nedlagt en psykologstilling og 1,3 AKT/Specialpædagog/konsulentstillinger.

HR, Kommunikation og Trivsel

Besparelserne i HR, Kommunikation og Trivsel på to stillinger foreslås

udmøntet ved, at der i større udstrækning sker en tilpasning af opgaveporteføljen, så der reduceres i diverse projektaktiviteter, og der i større udstrækning fokuseres på de direkte driftsopgaver i afdelingen. Følgende projekter videreføres derfor ikke: "Bedre møder", Trivselsambassadørerne (slutter med udgangen af 2012) og "Internationalisering". Samtidig reduceres den løbende understøttelse af det decentrale arbejdsmiljøarbejde, som er blevet hjulpet i gang i områderne.

Stabe

I stabene blev der fastholdt ressourcer til sekretariatsbetjening af rådmand og direktør til tværgående strategisk koordinering og organisationsudviklingsprojekter i forlængelse af etableringen af forvaltningsenheden HR, Kommunikation og Trivsel pr. 1. august 2010. Det foreslås, at disse ressourcer reduceres med 500.000 kr., hvorved der vil ske en reduktion i deltagelsen i udviklingsprojekter mv.

Administrative støttesystemer

Der forventes besparelser på brutto 1,9 mio. kr. som følge af udbud og ændret aftaleindgåelse i forhold til administrative støttesystemer til elevadministration og anvisning af børn i pasnings- og fritidstilbud.

På elevadministrationssystemet har der været gennemført udbud i 2011, og der er efterfølgende indgået aftale med en ny leverandør. Dette medfører besparelser på 700.000 kr. fra 2012. Der vil dog i 2012 være implementeringsudgifter på 100.000 kr.

På pasnings- og fritidstilbudsområdet udløber Børn og Unges aftale med KMD om levering, drift og vedligeholdelse af KMD Institution pr. 31. december 2012. Siden indgåelsen af aftalen i 2007 er der nu mulighed for at indgå aftaler om KMD Institution via SKI. Dette indebærer en fremadrettet mindreudgift på 1,2 mio. kr. Med en opsigelse af den nuværende aftale og en tidligere overgang til SKI aftale pr. 1. april 2012 kan der opnås en besparelse på 900.000 kr. allerede fra 2012. En del af udgifterne til KMD Institution vil udmønte sig i lavere IT betalinger fra henholdsvis dagtilbud og klubber for den samlede IT anvendelse. Der er derfor indregnet en besparelse på disse områder på i alt knap 40 % af bruttobesparelsen.

Budget for området: 211 mio. kr.

Besparelse i %: 4,0 %

Procentvis ændring af enhedspris: Området er ikke omfattet af en budgetmodel.